

Forskningsmelding 2013 – Det medisinsk-odontologiske fakultet

I 2013 har fakultetet fortsatt oppfølgingen av fakultetets strategiplan og handlingsplan for forskning og forskningsinfrastruktur 2010-2014. Av planer og prioriteringer som ble skissert i forskningsmeldingen for 2012, har samtlige institutter hatt fokus på å øke ekstern finansiering, publikasjon- og doktorgradsproduksjon, samt rekruttering av både vitenskapelige og teknisk ansatte. Dette har resultert i blant annet en økning i antall publikasjoner, og det ble avlagt hele 115 doktorgrader ved fakultetet i 2013.

1. Oppfølging av prioriteringer omtalt i forskningsmeldingen for 2012 og planer og prioriteringer for 2014

I 2012 fikk fakultetet to nye sentre for fremragende forskning (SFF) – Centre for Cancer Biomarkers (CCBIO) og Centre for Intervention Science in Maternal and Child Health (CISMAC). I tillegg er forskere fra Klinisk institutt 2 (K2) partnere i et nyopprettet SFF ved Universitetet i Oslo – Norsk senter for forskning på mentale lidelser (NORMENT). I løpet av 2013 er nøkkelpersoner tilsatt og ved alle sentrene er forskningsaktiviteten i gang, med forventninger om klar opptapping i løpet av 2014. Institutt for global helse og samfunnsmedisin (IGS) fikk videre i 2013 tilslag om ny nasjonal infrastruktur for helseregistre for forskning, Health Registries for Research, finansiert av INFRASTRUKTUR-programmet i Forskningsrådet.

Som oppfølging av Forskningsrådets fagevaluering 2012 og ny instituttstruktur i 2013, har flere institutter gjennomgått og etablert ny forskningsgruppestruktur i 2013.

Fakultetets satsning på forskningsinfrastruktur ga i 2013 uttelling blant annet i form av forbedrede laboratoriefasiliteter for det klinisk odontologiske forskningsmiljøet i nytt odontologibygget. Det er videre etablert en ny kjernefasilitet for Biostatistikk og dataanalyse ved IGS. Tilsvarende har flere institutter i løpet av året hatt en gjennomgang av de tekniske stillingene og vil følge opp med kompetanseheving og rekruttering i 2014. Gjennomgående for instituttenes planer for 2014 er å videreføre strategiske mål for økt andel eksternt finansiert forskning, økt publisering, sikre rekruttering, og bedre og styrke nasjonale, regionale og internasjonale forskningssamarbeid. I løpet av 2014 vil det bli utarbeidet nye handlingsplaner for forskning og forskerutdanning. Flere områder utpeker seg, blant annet økte ambisjoner for eksterntfinansiering (særlig Horizon 2020 i EU), utvikling av langsiktig rekrutteringsstrategi, etablere systematisk utdanning av PhD-veiledere og utredning av «forsknings-RBO» (resultatbasert omfordeling etter forskningsproduksjon).

2. Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv - lokalt, nasjonalt og internasjonalt

Fakultetet har omfattende og langvarige internasjonale forskningssamarbeid som både gir økt kvalitet, økt mobilitet, samt økt andel eksternt finansiert forskning. Dette skjer i form av partnersamarbeid i prosjekter, bruk av tynge infrastruktur, utveksling og forskningsopphold blant vitenskapelig ansatte. For å sikre økning og kvalitet relatert til internasjonalisering oppfordres alle vitenskapelig ansatte ved fakultetet til å benytte seg av de utvekslingsmulighetene som finnes, bl.a. for faglig kvalitetsutvikling og strategisk viktige søknadsprosesser.

Instituttene har som målsetting å styrke og videreutvikle samarbeidet med lokale, regionale og nasjonale samarbeidspartnere som blant annet Helse Bergen og Helse Vest, Folkehelseinstituttet, Uni Helse, Bergen Kommune, NIFES og Den offentlige tannhelsetjenesten. Oppbygging av kjernefasiliteten for Biostatistikk og dataanalyse anses som viktig eksempel på tiltak for å utvikle et tettere samarbeid med andre institutter, helseforetak og andre nasjonale institusjoner.

Av næringslivssamarbeid kan nevnes utspring fra Institutt for biomedisin (IBM) som NOVO-SEEDS (forprosjekt for en mulig firmaetablering), BerGenBio AS og Inkubator virksomhet. Fakultetet har i løpet av 2013 hatt møter med BTO og andre aktører i offentlig og privat virksomhet angående forskningsbasert innovasjon og vil følge dette opp videre bl.a. gjennom konkrete handlingsplaner.

3. Arbeid for å styrke forskningsledelse, organisering og strategisk planlegging

Fra januar 2013 ble ny instituttstruktur med faglige og administrative tilpasninger implementert. Et hovedmål for endringen var å legge til rette for forskning og styrket forskningsledelse. Et resultat av dette har bl.a. vært å reorganisere forskningsgrupper for å tilrettelegge for økt samarbeid på tvers av institutter og undervisningsenheter. Det har stått sentralt for instituttene å arbeide strategisk med forskningsarbeid og å få forskningslederne aktivt med i dette arbeidet. Flere av instituttene har sendt sine forskningsledere på lederkurs og fakultets lederkurs for yngre forskere, samt strategiseminarer og andre relevante kurs og seminar. I tillegg har det vært viktig å operasjonalisere i forhold til målsettingene om økt ekstern finansering, internasjonalisering, rekruttering, publisering etc. Fakultetets tre forskningsrådgivere er en sentral støttefunksjon, spesielt i forhold til søknadsprosesser og posisjonering med tanke på kommende utlysninger. I 2014 rulleres fakultetets forskningsstrategi og det utarbeides nye handlingsplaner som skal gjelde fram til 2016.

4. Tverrfaglige og flerfaglige initiativ og satsinger (pågående og planlagte)

Samtlige institutter ved fakultetet deltar i flere tverrfaglige og flerfaglige satsinger. Foruten SFF-ene CSMAC, CCBIO og NORMENTS, og EU-prosjekter som ERC, kan nevnes Jebsen-sentrene for Nevropsykiatriske lidelser, senteret for multipel sklerose, senteret for diabetes genetikk, samt Jebsen-senteret for kreftforskning som starter opp i 2014 og Senter for alders- og sykehjemsmedisin som åpnet i 2012.

Det arbeides videre med finansering av Senter for tverrprofesjonell samarbeidslæring i primærhelsetjenesten. De kliniske instituttene samarbeider tett med helseforetakenes avdelinger i forhold til deres felles strategier for forskningsaktivitet, og deltar her bl.a. i flere nasjonale kompetansesentra. Flere institutter samarbeider med Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, blant annet rundt bioinformatikk og infrastruktur.

Fakultetets kjernefasiliteter innen proteomikk, mikroskopi, genomikk, metabolomikk, flow cytometri, biostatistikk og dataanalyse, samt dyreavdelingen vil betjene samtlige forskere ved fakultetet. I tillegg inngår kjernefasiliteten for biostatistikk i den nasjonale forskningsinfrastrukturen «Health Registries for Research».

5. Tiltak som kan styrke publiseringen, særlig på nivå II

Instituttene får årlig tildelt belønningsmidler basert på innsats og resultater innen forskning og undervisning, og publikasjoner inngår som en faktor i denne modellen. Noen institutter har også signalisert at de vil premiere nivå II publiseringer, der økonomien gir mulighet for det. Flere institutter lager oversikt over publiseringsaktiviteten fordelt på forskningsgrupper og forsker, og publisering inngår i bl.a. medarbeidersamtaler. Fakultetet deler videre ut priser hvert år – bl.a. for beste publikasjon..

Det arbeides også med å øke de ansattes kunnskap om hvordan publisering kan gi bedre uttelling ved å prioritere publisering på nivå II, og i 2014 utredes bl.a. hvilke aspekter for publisering (antall publikasjoner, publikasjonspoeng, siteringer, samarbeid internasjonal, o.a.) som bør inngå i en revidert forsknings-RBO. En økt satsing på postdoktorstillinger forventes på sikt å bidra til økt publisering på nivå II.

6. Kort omtale av arbeid for mobilisering og økt deltagelse i Horizon2020 og annen ekstern finansiert virksomhet

Fakultetet arbeider strategisk for økt mobilitet og ekstern finansiering. Det er viktig å gi forskerne nødvendig informasjon og motivere dem til å kunne orientere seg og se mulighetene, bl.a. gjennom incentivordninger (allerede etablert for bevilgninger fra Kreftforeningen og EU). Instituttene informerer løpende om utlysninger til sine forskere via nyhetsbrev o.l. Fakultetet har hatt et stort løft med ansettelse av de tre forskningsrådgiverne som gir forskerne direkte søknadsveiledning. Forskningsrådgiverne blir også hentet inn i evaluering av søknader, slik at søknadene for fremtiden kan bli enda bedre og dermed gi flere tilslag.

7. Oppfølging av fagevalueringer fra 2013

Ved flere institutter har forskningsgruppenes sammensetning og ledelse, samt teknikerressursene blitt gjennomgått i etterkant av fagevalueringene. Forskningsmiljøene som ble vurderte som «excellent» fikk i 2013 – som i 2012 – belønningsmidler fra fakultetet.